

הרב משה כץ

איך אכלו טרפות באירוע 'כשר'

ומה עושים כדי שבאירוע שלנו זה לא יקרה

הקדמה

בעידן חברות ההסעדה (קייטרינג) והמזון המוכן, הטיפול בשינוע האוכל והשימוש במטבח-קצה¹ נעשו לדבר שבשגרה. חוסר המודעות הן לסוגיות ההלכתיות הכרוכות בכך והן לבעיות היישום של ההלכות באירועים, גרם להפתעה בציבור עם פרסום המקרה של אירוע ציבורי 'כשר' שהוגשו בו טרפות, לפני חודשים מספר. לשם בירור הדברים מהפן ההלכתי וניתוח המקרה מבחינה הלכתית ומעשית, נכתב מאמר זה. פרטי המקרה המדויקים נמצאים כרגע בחקירת משטרה, אך על פי מה שפורסם באמצעי התקשורת עולה התמונה הבאה:

לאירוע הציבורי המדובר הוזמנה ארוחת צהריים מקייטרינג שיש לו הכשר רגיל של רבנות (לא מהדרין). הקייטרינג הביא את האוכל מהמטבח המרכזי שלו במרכז הארץ אל מקום האירוע לפני יום האירוע, שם נשמר המזון במקררים. בבוקר יום האירוע התגלה שאחד מהמקררים התקלקל, ושמונים ק"ג של פרגיות שהיו מיועדות לסעודה נזרקו לפח. עובד המטבח פנה למחסנאי של הקייטרינג במטבח המרכזי, כדי שיפשיר עבור האירוע שמונים ק"ג חדשים של פרגיות. בו בזמן, עובד המטבח רכש את הבשר הנדרש ממסעדה שאינה כשרה. הוכחות לרכישה זו נמצאות בידי מחלקת ההונאה של רבנות הראשית. בשר זה הובא אל מקום האירוע ללא כל סימון של כשרות. בשל כך, המשגיח במקום ניסה לברר מה מקורו של הבשר. נאמר לו שהבשר הגיע מהמטבח המרכזי של הקייטרינג, ולכך התווסף אישורו של המחסנאי (יהודי שומר תורה ומצוות), שאכן הוצאה להפשרה כמות כזו של פרגיות בשעות הבוקר. המשגיח סמך על דבריו של המחסנאי ואישר את השימוש בבשר באירוע. בעקבות פרסום התקרית בכלי התקשורת, נבדקו פרטי המקרה על ידי

1. בישול האוכל נעשה במטבח-האם של הקייטרינג. מטבח-הקצה נמצא במקום האירוע, ובו נעשית השלמת הבישול או הכנת האוכל לפני הגשתו במקום.

מחלקת הונאת הכשרות של הרבנות הראשית, ובשל ממצאי הבדיקה הוחלט להסיר את ההכשר מהקייטרינג.

כדי לנתח את המקרה מבחינה הלכתית ומעשית, עלינו לעיין בכמה נושאים הלכתיים במקורותיהם, וכן להכיר את הנחיות הרבנות הראשית לישראל בנושאים אלו:
 א. נאמנות עובדי מטבח.
 ב. הובלת מוצרי מזון בידי גוי או בידי ישראל שאינו נאמן.

א. נאמנות עובדי המטבח

1. הגדרת אדם השוד בענייני מאכלות

הכלל 'עד אחד נאמן באיסורין' מופיע בש"ס במסכת גיטין (ב ע"ב) ובמסכת חולין (י ע"ב). רש"י מסביר² 'שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד מישראל על הפרשת תרומה ועל השחיטה ועל ניקור הגיד והחלב'. רש"י מוכיח³ מהפסוקים: 'ושחט את בן הבקר לפני ה', והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם'⁴; 'וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך, ואכלת בשערך בכל אוות נפשך'⁵ – כי הכהנים ואחרים יכולים לאכול בשר ששוחט האדם, ואין צורך שיהיו עדים על שחיטתו, 'ולא הצריכה תורה עדים אלא לעונש ממון או מיתת בית דין ולעריות', הרי שהתורה האמינה בעדותו של כל יהודי ויהודי בענייני איסור והיתר.

בגמרא (שבת לב ע"א) מובאים דברי רשב"ג: 'הלכות הקדש, תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו לעמי הארץ'. ומדייק רש"י (שבת, שם):⁶ 'נמסרו לעמי הארץ, שלא מסרו לבית דין למנות שומרין לדבר, והאמינה תורה את כל אדם עליהן, והן הן גופי תורה, שחברים אוכלים פיתן וסומכין שניטל ממנו חלה ותרומה ומעשרות'. לכן הדין פשוט ש'עד אחד נאמן באיסורים'.

אך במשנה במסכת סוטה⁷ למדנו, שבימי יוחנן כהן גדול, לא היה צריך לשאול על הדמאי, אם הפירות והירקות מעושרים או לא, ומבארת הגמרא⁸ שיוחנן כהן גדול גזר על הדמאי מעמי הארץ:

לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שאין מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד, ומעשר ראשון ומעשר שני מקצתן מעשרים ומקצתן אין מעשרין. אמר להם: בני, בואו ואומר לכם: כשם שתרומה גדולה יש בה עוון מיתה, כך תרומת מעשר

2. גיטין ב ע"ב, ד"ה ומשני.

3. חולין י ע"ב, ד"ה עד.

4. ויקרא א, ה.

5. דברים יב, כא.

6. רש"י, שבת לב ע"ב, ד"ה ונמסרו.

7. סוטה פ"ט מ"י.

8. סוטה מח ע"א.

וטבל יש בהן עוון מיתה. עמד והתקין להם: הלוקח פירות מעם הארץ יפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני, מעשר ראשון מפריש ממנו תרומת מעשר ונותנה לכהן, ומעשר שני עולה ואוכלו בירושלים.

מדברים אלו עולה, שכבר בימי בית שני התערערה נאמנותם של ישראל בענייני איסור והיתר, כפי שמסופר בסיפור דלעיל, שמבדיקה שערך יוחנן כהן גדול התברר שצריך להפריש על אף שעד אחד נאמן, כי כבר לא ניתן לסמוך על כך שיהודי מפריש תרומות ומעשרות. דוגמה אחרת לכך מצאנו במשנה במסכת דמאי⁹: 'המקבל עליו להיות נאמן, מעשר את שהוא אוכל ואת שהוא מוכר ואת שהוא לוקח, ואינו מתארח אצל עם הארץ'. אם כן, כבר במשנה אנו מוצאים את ההבדל בין זה הנאמן לבין עם הארץ, שאינו נאמן, ולומדים שנאמנות - אדם צריך 'לקבל' וטרם קבלה אין הוא נאמן.

בדורות יותר מאוחרים אבל עדיין בימי התנאים, מופיע יחס של חשד ממש כלפי מוכרי מזון, שמה אינו כשר, ולא רק חשש לחוסר נאמנות. וכך נכתב במסכת עבודה זרה¹⁰:

 תנו רבנן: אין לוקחין ימ"ח מח"ג בסוריא. לא יין ולא מורייס ולא חלב, ולא מלח סלקונדרית ולא חילתית ולא גבינה אלא מן המומחה.

מסביר רש"י שבסוריה היו התנוונים חשודים על מכירת דברים שלקחו מגויים ועל איסור 'לפני עיוור לא תתן מכשול' במכירת תוצרת שאינה כשרה לאחיהם היהודים. מתוך דברי הגמרא שם עולה שאף על פי כן, אם התארח אחד אצל בעל הבית, מותר לאכול אצלו, הואיל וגם אלו המוכרים טרפות ונבלות לישראל בחנות, בביתם מקפידים ואוכלים כשר, ולכן אפשר לאכול אצלם.

לאור דברים אלו מחלק הרמב"ם בין זמן הגמרא לבין זמנו, שבו הנאמנות נתערערה עוד יותר¹¹:

בזמן שהיתה ארץ ישראל כולה לישראל היו לוקחים היין מכל אדם מישראל ואין חוששים. ובחוץ לארץ לא היו לוקחים היין מכל אדם מישראל אלא מאדם שהוחזק בכשרות... **בזמן הזה** אין לוקחים יין בכל מקום אלא מאדם שהוחזק בכשרות וכן הבשר והגבינה וחתיכת דג שאין בו סימן.

אם הרמב"ם סמך רק על זה 'שהוחזק בכשרות', הרי שהראב"ד משיג עליו בנוגע לרמת נאמנותו של 'סתם יהודי' בזמנם:

זו אינו משנה שאין עמי הארץ חשודים להחליף או ולמכור דבר שאסור אלא אם כן נחשד.

הרב המגיד מעיר שהרמב"ם נאמן לשיטתו, וכתב זאת גם במקום אחר¹²:

 אין לוקחים גבינה או חתיכת דג שאין בה סימן אלא מישראלי שהוא הוחזק

9. דמאי פ"ב מ"ב.

10. עבודה זרה לט ע"ב.

11. רמב"ם, הל' מאכלות אסורות פי"א הכ"ה.

12. רמב"ם, שם פ"ג הכ"א.

בכשרות, אבל בארץ ישראל כשהייתה רובה ישראל לוקחים מכל ישראלי שבה. והחלב לוקחים אותו מכל ישראל בכל מקום. טעם הדבר הוא, כפי שעולה מלשון הרמב"ם¹³, שדברים שאסרה הגמרא לקחת בסוריה אלא מן המומחה, כל שכן שבחוץ לארץ יהיה אסור (בשונה מארץ ישראל, שבה מותר). אך בזמן הזה, גם ארץ ישראל נחשבת כחוץ לארץ.

להלכה נפסק בשו"ע¹⁴:

החשוד לאכול דברים אסורים בין אם הוא חשוד באיסור תורה בין אם הוא חשוד באיסור דרבנן אין לסמוך עליו בהם. ואם נתארח עימו לא יאכל משלו בדברים שהוא חשוד עליהם.

הגה: ויש אומרים אפילו ממי שאינו חשוד רק שאין מכירים אותו שהוא מוחזק בכשרות אסור לקנות ממנו יין או שאר דברים שיש לחוש לאיסור. ואם נתארח אצלו אוכל עימו.

ובהמשך כתב השו"ע¹⁵ שמי שמחלל שבת בפרהסיא או מי שאינו מאמין בדברי רבותינו ז"ל, אינו נאמן באיסור והיתר.

אם כן, השתלשלות הדורות ופיזור עם ישראל בגלות השפיעו ושינו את מידת האמון של ההלכה בנאמנותו של היהודי. בצורה חריפה ניתן לומר, כי בזמן מתן תורה, לפני יותר מ-3300 שנה, התורה האמינה בכל יהודי. בתחילת תקופת בית שני, לפני כ-2500 שנה, עמי הארצות כבר לא היו נאמנים על מעשרות, ובהמשך, בסוף תקופת הבית השני, לפני כ-2000 שנה, מוצאים אנו בברייתא את האיסור לקנות מחנווני יהודי בסוריה, החשוד על מכירת מזון לא כשר ליהודים. מאוחר יותר, לפני כ-1000 שנה, כותב הרמב"ם, שאין לקנות אלא מאדם המוחזק בכשרות. השו"ע, לפני כ-500 שנה, פוסק שאין להיזהר אלא מחשודים בלבד, והרמ"א משיג עליו וסבור שאסור לקנות גם ממי שאינו חשוד באופן מיוחד אלא שאין מכירים אותו.

2. הדין בזמננו

גם בדורות האחרונים דנו הפוסקים בשאלה אקטואלית זו, וכך כותב ה'חכמת אדם'¹⁶:

אע"פ שכל אדם נאמן בשלו מדאורייתא כמובא לקמן... הני מילי סתם בני אדם אבל **החשוד לאכול הדברים האסורים** בין שהוא חשוד באיסור תורה או באיסור דרבנן אין לסמוך עליו לאכול עימו ואפילו נתארח אצלו אסור לאכול משלו בדברים שהוא חשוד עליו וכל שכן לקנות ממנו **ואפילו אם ישבע החשוד שהוא כשר אינו נאמן שכבר עבר על שבועתו שהיה מושבע בהר סיני על זה**. ואף

13. ולכן לא הזכיר הרמב"ם בדבריו כלל את סוריה. ובדומה לכך משמע מהתוספתא בעבודה זרה, בסוף פרק א; ומהירושלמי, בסוף פרק ב.

14. שו"ע, יו"ד ס' קיט, סעי' א.

15. שו"ע, יו"ד ס' קיט, סעי' ז.

16. חכמת אדם, כלל א הלכות א-ב.

על גב דסתם אדם שאינו יודע אם הוא חשוד או לא מחזקין אותו בחזקת כשרות מותר לאכול עימו כשנתארח אצלו שהרי אינו חשוד לאכול דבר איסור, מכל מקום לקנות ממנו יש אומרים דאסור כל דבר שיש לחוש בו דדבר איסור אפילו דרבנו כגון יין אפילו חלב ופת אא"כ מכירים אותו שהוא מוחזק בכשרות כשם החשוד על לפני עיוור וכן ראוי לנהוג בזמן הזה בפרט על הישובים שדר שם ישראל אחד ומי יודע אם הוא כשר או חשוד והרבה יש להיזהר בדבר בזמן הזה שלא לאכול כי אם אצל מי המוחזק בכשרות בפרט בבשר דאפשר דכו"ע אסור ויין דהרבה פרוצים בזה ועל זה נאמר ושמת סכין בבלועיך אם בעל נפש אתה.

בדומה לכך כותב גם 'ערוך השלחן'¹⁷:

וכן המנהג הפשוט בכל תפוצות ישראל כשאחד שאין מכירים אותו שהוא מוחזק בכשרות הביא יין או גבינה או חמאה או קמח פסח או כרשעות יבשות או בשר מעושן וכיוצא בדברים אלו מביא עימו כתב הכשר מרב היושב על כסא הוראה וביחוד בזמן הזה שרבעה הפריצות והמינות אסור ליקח מאדם שאין מכירים אותו בלא כתב הכשר וכן אע"ג דבבשר כתבנו דאין צריך מכל מקום בזמן הזה פשיטא דאסור דבזמנינו לא שייך הטעם שכתבנו בסימן א' סעיף י"א מפני שבעוונתינו הרבים הדור פרוץ ולכן כל שיראת ה' נוגע בליבו לא יאכל שומן וכרשעות ובשר מעושן בלא כתב הכשר ואין לשנות כמו שכתב ביין וחלב וגבינה דמעיקר הדין כן הוא לדעת הרמב"ם ורבינו הרמ"א.

בספר 'בית הלל' נכתב¹⁸:

שנראה כמו שתקנו פינקס המדינה לא ליקח שום דבר מאכל או יין אא"כ יש ביד המוכר תעודה מהאב"ד שנעשה בהכשר ואף שמוחזק בכשרות נהגו כן משום לא פלוג.

וגם הרב משה פיינשטיין ב'אגרות משה'¹⁹ כותב:

איני רואה שיכלו לתת הכשר אלא במשגיח תמידי ושיוכל לבוא בכל עת ולהיכנס בכל מקום בית החרושת בלא שום רשות ובלא שום עיכוב... וכל רב שנותן השגחה בלי להשגיח על עצם הבישול הרי הוא מרמה את העולם ועובר על גניבה דעת הבריאות ועוד איסורים בין אדם לחבירו נוסף למה שאפשר שמכשירים באיסור מאכלות אסורות...

מדברי הפוסקים עולה שבימינו אפילו מאדם המוחזק בכשרות עלינו לדרוש הכשר. נוסף על כך, כל אדם שאינו ירא שמים, כלל אינו נאמן על איסור והיתר בעבודות המטבח, וממילא אין ברירה אלא למנות משגיח צמוד הנאמן להלכה. כיום, מרבית עובדי המטבח בשרותי ההסעדה, בבתי המלון ובאולמות בארץ, אינם יהודים, ואף היהודים שבהם, בדרך

17. ערוך השלחן, יו"ד סי' קיט ס"ק ט.

18. בית הלל לשו"ע, יו"ד ס"ס סה.

19. שו"ת אגרות משה, יו"ד ח"א סי' א.

כלל אינם נמנים על שומרי התורה והמצוות. במציאות כזו ולאור הדברים הללו, מובנת ומוצדקת הנחיית הרבנות הראשית לישראל, כי בכל קייטרינג יש צורך במשגיח צמוד שיהיה נוכח משעת פתיחת המטבח המרכזי בבוקר ועד לסגירתו בסוף יום העבודה.

ב. הובלת מוצרי המזון בידי גוי או בידי ישראל שאינו נאמן

בדברי חכמים²⁰ מצאנו הנחיות כיצד יש לשלוח מאכלים מאיש לרעהו. יש מאכלים (חתיכת דג בלי קשקשים, בשר ויין) שצריך לשולחם חתומים בשתי חותמות (המכונות בפ"י חז"ל 'חותם בתוך חותם'), ויש מאכלים (פת וגבינה) שדי בחותם אחד. החשש העומד ביסוד תקנת חז"ל הוא, שמא השליח יחליף את האוכל הכשר באוכל אחר, הואיל ויש לו רווח מכך.

הראשונים נחלקו כלפי איזה שליח אמורים הדברים. לדעת הרשב"א²¹, כשמדובר על גוי או על יהודי חשוד יש צורך בחותם בתוך חותם, ואילו לדעת ר"ת²², דווקא כשמדובר ביהודי חשוד יש צורך בשתי חותמות, אך כשמדובר בשליח גוי - די בחותם אחד. לדעת הרא"ש²³, שתי חותמות נצרכות כאשר השולח אינו עתיד לראות שוב את מה ששלח, אך אם הוא יראה זאת בעתיד, די בחותם אחד.

השו"ע²⁴ פסק כשיטת הרשב"א, והביא את שיטת הרא"ש בתור דעת 'יש אומרים':

יין ובשר וחתיכת דג שאין בו סימן שהפקיד או שלח ביד עובד כוכבים, צריך שני חותמות. אבל יין מבושל ושכר, או יין שעירבו בו דברים אחרים, כגון דבש, וכן החומץ וחלב ומורייס ופת וגבינה וכל שאיסורו מדברי סופרים שהפקידו ביד עובד כוכבים, מותר בחותם אחד. ויש אומרים שאף בדברים שצריכים שני חותמות, לא אמרו אלא בשולח על ידי עובד כוכבים שאינו עתיד לראות החותם, אבל מפקיד שעתיד לראות חותמו די בחותם אחד, כי הוא ירא. ואף השולח, אם הודיע לחבירו צורת החותם וגם אמר לעובד כוכבים שהודיעו לחבירו, די בחותם אחד.

אבל ב'דרכי משה'²⁵ הביא הרמ"א את שיטת בעל ה'איסור והיתר'²⁶, שאפשר לסמוך בדיעבד על שיטת ר"ת, וכך כתב הרמ"א (לשו"ע שם):

ויש אומרים דלא בעינן ב' חותמות רק בישראל חשוד, אבל בעובד כוכבים, הכל שרי על ידי חותם אחד ובדיעבד יש לסמוך על זה.

20. עבודה זרה לט.

21. תורת הבית הארוך, בית ה שער ד.

22. עבודה זרה לא ע"א, ד"ה דאמר.

23. רא"ש, עבודה זרה פ"ב ס' יד.

24. שו"ע, יו"ד ס' ק"ח סעי' א.

25. דרכי משה, לטור יו"ד ס' ק"ח.

26. איסור והיתר הארוך, כלל כב דין יא.

כאמור לעיל, יש סוגי מזון שצריך עבורם שתי חותמות, ויש סוגי מזון שעבורם די בחותמת אחת. הראשונים חלוקים מהו ההבדל בין שני הסוגים הללו. לדעת רש"י, מאכלים הנמכרים ביוקר וניתן להרוויח ממון רב מזיוף הכשרות שלהם, יש חשש גדול יותר שיחליפו אותם, ולכן צריך דווקא חותם בתוך חותם. לעומת זאת, הרשב"א סבור, שצריך שתי חותמות במאכלים שאיסורם מן התורה, אך במאכלים שאיסורם מדרבנן די בחותם אחד, וכך נפסק בשו"ע, כמובא לעיל.

אם כן הלכה למעשה, באוכל שעלול להיות בו איסור דאורייתא (כגון ארוחה בשרית שמגיעה לבית המזמין על ידי שליח או אוכל מקייטרינג המובל מהמטבח אל מקום האירוע), בין אם השליח גוי ובין אם השליח יהודי החשוד בדבר, יש צורך בחותם בתוך חותם. באוכל שעלול להיות בו איסור דרבנן (כגון פיצה המגיעה לבית על ידי שליח) די בחותם אחד.

וכך הוגדרו נוהלי הרבנות הראשית עבור שרותי הסעדה²⁷:

1. תפקידי המשגיח: המשגיח יהיה נוכח כל שעות הכנת האוכל בכל מקום הכנתו, ובשעת האירוע.
2. יציאת האוכל לאירוע: האוכל ייצא ממטבח הקייטרינג באריזות מסודרות ומזוהות בלבד.
3. על המשגיח לרשום את כל התפריט שיוצא לאירוע בטופס מיוחד (סוגים, כמויות והערות).
4. חייבת להיות רציפות בהשגחה לכל אורך האירוע הן בקייטרינג, בהובלה ובגן האירועים.
5. במקום האירוע עצמו יהיה משגיח נוסף. המשגיח של הקייטרינג ידאג להעביר למשגיח באירוע את רשימת הפריטים שהועמסו כשהיא חתומה על ידו כדי שיוודא אם אכן היא תואמת את מה שהגיע לאירוע בפועל.
6. בזמן שיש לקייטרינג כמה אירועים באותו יום ידווח על כך למנהל מח' הכשרות בכדי שידאג לעוד משגיחים ויעבדו ע"פ סעיף 4. בכל מקרה יהיה ליווי צמוד לכל אירוע.
7. אין לצלם את תעודת הכשרות של הקייטרינג. לכל אירוע יונפק אישור מיוחד ליום האירוע ולמקום האירוע.
8. אין לבשל או לטגן/לצלול במקום האירוע ללא נוכחות משגיח במקום.
9. כל נושא הכלים, השכרתם, הובלתם וכו' ראה בנוהל שימוש בכלים מחברת השכרה.

ג. אז איך זה קרה - כמה מילים לסיכום

כפי שכנראה מתברר, באירוע המדובר לעיל, אי קיומם של שני נוהלים גרם לתקלה החמורה:

27. חוברת נהלי כשרות, בהוצאת הרבנות הראשית לישראל, עמודים 57-58.

ראשית, לא היה משגיח בקייטרינג בשעת הוצאת הבשר מההקפאה. משגיח במקום יכול היה לוודא שבשר זה אכן מגיע לאירוע ולא משמש להטעיה. שנית, הכנסת הבשר למטבח במקום האירוע לא נעשתה לפי הדרישות ההלכתיות ונוהלי הכשרות. המשגיח צריך היה לאשר שימוש רק בבשר המגיע באריזה מזוהה ומקורית (חותם בתוך חותם), שהייתה עליו השגחה רצופה משעת הוצאתו ממטבח-האם. כיום מקובל שאירועים בגני אירועים מאורגנים ומתבצעים על ידי חברות להפקת אירועים המטפלות בכל האירוע, החל בהבאת האוכל והכלים מן הקייטרינג והכנתם להגשה, וכלה בארגון השולחנות והצילום. לרוב, אין פיקוח כשרות על חברות אלו, וגם אם לשרותי ההסעדה יש תעודת הכשר, במקומות או בגני האירועים לא תמיד קיימת השגחה מסודרת. אותה בעיה ישנה גם במפעלים ובמקומות עבודה המקבלים שירותי הסעדה מחברות חיצוניות.

יש לדעת שפעמים רבות, לא כל האוכל מגיע ישירות מהקייטרינג אלא ממקומות אחרים שעליהם אין פיקוח מסודר. חשיבות מכרעת יש להימצאותו של משגיח במקום האירוע, המוודא את מקורו של האוכל, ומוודא גם שהכנת המזון נעשית בצורה הנכונה (מבחינת בישולי גויים, ניקוי ירקות עלים, שימוש בכלים ובתנורים מוכשרים וכדומה). כפי שראינו, נוהלי הכשרות של הרבנות מגדירים באופן ברור ומדויק כיצד צריכה להיות צורת התנהלותם של חברות ההסעדה המקבלות תעודת הכשר ממנה: הכנת האוכל, העברתו ושינועו למטבח-הקצה בליווי משגיח, אריזות חתומות, צורת קבלת האוכל והגשתו לסועדים. כמובן שמקום שכלל אינו מתיימר להיות כשר ואינו פועל לפי ההלכה, אין שום אפשרות לאכול מהמזון המוגש על ידו.

האירוע המדובר לעיל חשף מציאות מצערת של רמאויות נפוצות בעולם הכשרות, הבאות על חשבונם של אנשים תמימים המבקשים לאכול (ולהאכיל את אורחיהם) אוכל כשר, ואינם מעלים על דעתם שמולם עלולים לעמוד אנשים שמשקרים במצח נחושה עבור בצע כסף.

כדי להימנע ממצבים אלו, מזמיני האירוע צריכים לבדוק היטב את תעודות הכשרות של החברה המפיקה את האירוע והקייטרינג, את תעודת הכשרות של האולם או של גן האירועים שבו יתקיים האירוע (ובמידת הצורך, גם את כשרותם של כלי הסעודה המובאים לעיתים מחברות להשכרת כלים). נוסף על כך, חייבים לוודא שנוהלי הכשרות של הרבנות אכן מקוימים, ויש משגיחי כשרות במקום הבישול ובמקום האירוע, כפי הנצרך והדרוש. גם המגיע לאירוע באולם או בגן אירועים חייב לוודא שיש תעודת כשרות על האוכל (ומהי רמת הכשרות שלו), ושיש משגיח כשרות במקום האירוע. כדאי לשים לב, ש'בר אקטיבי' ודוכנים חיצוניים²⁸ (כמו משקאות חריפים וכדומה) שאינם שייכים לקייטרינג, מצריכים תעודת כשרות נפרדת.

28. פעמים רבות בעלי השמחה בחתונות מזמינים בר משקאות או בר מנות אחרונות שאינם בכשרות של נותן ההכשר באולם, ולעיתים מזומנות אף אין להם הכשר כלל.